

Το «ψυσ'κό» του Σαββάτου των ψυχών στην Ερεσό της Λέσβου

[Πολιτισμός / Λαογραφία-Παράδοση](#)

[Νίκος Καρύδης, Θεολόγος, Λαμπαδάριος Ι.Ν. Αγίου Θεράποντος Μυτιλήνης](#)

Σαν ερχόταν το τριήμερο του Αγίου Πνεύματος φούντωνε η χαρά των παππούδων μας. Λαχταρούσαν να μαζέψουν τα πρωτογεννήματα του καλοκαιριού, τους πρώτους καρπούς της φετινής σοδειάς για να δώσουν του «ψυσ'κό».

Ο κάμπος έλαμπε και μοσχομύριζε. Όλα ήταν στα ντουζένια τους καταπράσινα και μοσχομουριστά. Οι μπαξεβανοί κόβανε τα πρώτα τους γεννήματα. Φρέσκα αγγουρέλια, ατζούρια, φασλέλια, πιπιριούδεις, μικρούδεις ντουμάτσες. Αλα μπαμπάγιονε ήταν όλα τα κτήματα. Σε παράταξη κάθε είδος οπώρας και λαχανικών. Άλλη σειρά οι ντουματιές, αλλού οι κουλουτσ'θιές, αλλού κρομμύδια, αλλού πιο πέρα του μπουστάν'. Κι ανάμεσά τους θα έβλεπες φουντωτούς βασιλικούς, πολύχρωμες τζίνες με λογιών λογιών χρώματα που ζάλιζαν το μάτι.

Οι μπαξεβανοί ήθελαν τέτοιες μέρες να κόψουν τα μπαξεβανικά τους και να τα μοιράσουν στην γειτονιά. Τέτοια ήταν η αγάπη τους και το ενδιαφέρον για το διπλανό, όποιος κι αν ήταν αυτός. Μαλωμένοι να ήταν, τα πετσιά τους να είχαν ρίξει, έτεκιες μέρες μονοιάζαν. Αν καθόσουν κάπου κρυμμένος σε κανένα σοκάκι, θα έβλεπες το γέρο ή τη θεια να γυρίζει τη γειτονιά μ' ένα τρουβαδέλ' για να δώσει το συχώριο.

Αύριο είναι του «ψ'χο» κι όλοι έχουμε πεθαμένους που με αφήκαν και μας περιμένουν. Άλλοι λένε πως μας φυλάγουν μες στον Καράσαρ', άλλοι πάλι λένε ότι φλάγουν στην πόρτα του γείτονα το «ψυσ'κό» μας. Έτσι, μας μένει σήμερα να τους θυμηθούμε. Γι αυτό οι μπαξεβανοί σήμερα μαλάκωναν και μοίραζαν τους καρπούς του χωραφιού τους. Γιατί άλλος είχε μάνα και πατέρα, κι άλλο γιο και θυγατέρα.

Οι νοικοκυρές ετοιμάζουν σήμερα το στάρι που θα το πάνε στην εκκλησιά να το διαβάσει ο παπάς. Όλες οι γυναικούδες πιο μικρές και πιο μεγάλες θα παρατάξουν τα δισκέλια τους ομορφοστολισμένα και μοσχομυριστά απ'τα μπαχάρια. Άλλη τα έκανε με ζαχάρτα, άλλη με μέλι κι άλλη με βράσμα. Έτσι τα έκαναν τον παλιό καιρό κι έτσι πολλές το συνεχίζουν. Όλα τα πιατέλια σε παράταξη μπροστά στο τέμπλο κι όλες όρθιες με κερύ στο χέρι να θυμούνται και να αναπολούν τις παλιές καλές στιγμές με τους ανθρώπους τους.

Γέμιζε πάλι η εκκλησιά. Ψαλτάδες, νεοκόροι, άνδρες, γυναίκες και παιδιά που κρατούν το φουστάνι της γιαγιάς τους κι ακολουθούν τα βήματά της.

Ποιος δε θυμάται τον μπάρμπα-Γιώργη το Βατουσιανό; Ένας καλός άνθρωπος της κάτω ενορίας της Παναγιάς, ο οποίος ήταν κι ο ντελάλης του χωριού• ό,τι καινούργιο ερχόταν στο χωριό το διαλαλούσε. Κρατούσε έναν καμπανέλ' και με βροντερή φωνή έλεγε τα νέα του χωριού να τα μάθει ο κόσμος. Ήταν παρών κι αυτός εκεί.

Άλλος πάλι ήταν ο μπαρμπα-Βασίλ'ς ι Χατζαντούρ'ς που ήταν και νεοκόρος. Όμορφος κι αγαθός, ροδαλός και καλοσυνάτος, φορούσε τις βράκες του και πολλές φορές τα μωρά τρέχαν μες στα πόδια του για να πιάσουν τη βράκα του. Είχαν την απορία να δούνε γιατί βαρούσε και είναι φουακωμένη από πίσω.

Σαν σήμερα μαζευόνταν πολλοί στην εκκλησιά. Ι μπαρμπα-Βασίλ'ς ήθελε να βγάλει μια μεγάλη ξυλένια σκάφη όπου μέσα σαβουρντούσαν ολωνών τα κόλλυβα μόλις τα διάβαζε ο παπάς και έβγαζαν τη σκάφη έξω. Εκεί γίνοντου του έλα τσι να δεις. Πέφταν όλοι πάνω στη σκάφη, μωρά και γ'ναικαριές, τσι οι φωνές βγαίναν στα μ'σόρανα. Ούλα τα μωρά τρέχαν μες στα ποδάρια του μπάρμπα-Βασίλ' και φώναζαν:

- Έ μπαρμπα-Βασίλ', δώμ τσι μόνα καμπόσα. Βάλι τσι μέσ στου μισάλ' πουλά πουλά γιακί είμιστι πουλλοί.

Κι ο μπαρμπα-Βασίλ'ς έβγαινε κατάλευκος απ'όλα αυτά απ'τα ζαχάρτα και την αρετσιά που είχαν τα κόλλυβα. Πολλές φορές απ'το σπρώξε σπρώξε τα πιο μικρά μωρά τα έριχναν μες στη σκάφη και εκείνα έχαναν το νού τους.

Βλέπετε τα κόλλυβα ήταν η σημερινή γκοφρέτα και η σοκολάτα της εποχής εκείνης, ήταν δε και πιο υγιεινά απ'τα σημερινά σνακς.

Χρόνια όμορφα, νοσταλγικά και θύμισες ζωντανές που δε φεύγουν όσα ψυχασάββατα κι αν έρθουν. Αυτούς κι άλλους πολλούς θυμόμαστε σήμερα προσδοκώντας εμείς την ανάστασή τους κι αυτοί τη δική μας έξοδο.

Το ραντεβού μας κοινό απόψε το βράδυ και αύριο το πρωί στην εκκλησιά. Εκεί τους ανταμώνουμε. Κι ας μην ξεχνάμε το ψυχικό, γιατί αυτό περιμένουν κι εκείνοι. Στη διπλανή μας πόρτα.

Καλό τριήμερο!

<https://bit.ly/3cPjLGX>